

— Darwin is niet te Down (zijn woonplaats) maar in de Westminster Abdy begraven. De plechtigheid had plaats met koorgezang en kerkelijk ceremonieel. Het lijk rust naast de graven van Herschell en Newton's. Met het oog op dit feit is het opmerkelijk hoe jl. Zondag zich volgens de *N. R. Ct.* zich verscheidene van Englands geestelijken over Darwin's geschriften uitgelaten hebben.

„In de Westminster Abdy verklaarde dr. Barry, dat het beginsel van Darwin's theorie volstrekt niet indruischt tegen den christelijken godsdienst. Des namiddags, in dezelfde kerk, preee kanunnik Protheroe den grooten geleerde wegens de zachtheid van zijn karakter, en omdat hij „in zich droeg den geest van het ware beginsel van Christus”. Toge-

lijkertijd baldigde de kanunnik Liddon, in de St. Paulskerk, Darwin als „een arbeider voor den algemeenen triomf der waarheid“, terwijl hij tevens deed opmerken dat de ontwikkelings-leer niet godslasterlijk is. Want, zeide hij, „ot Gods schepende kracht zich geopenbaard hebbe door catastrophen (gelijk men het noemt), dan wel langs den weg van eene geleidelijke ontwikkeling — het is en blijft toch de scheppende kracht Gods, en de groote vraagstukken, die verder liggen, worden daardoor niet aangeroerd.“ Voorts sprak de heer Page Roberts, bij zijne preek in de St. Pieterskerk, over Darwin als „de man die voor deze eeuw zal geweest zijn wat Bacon en Locke en Newton waren voor hunnen tijd; de man wiens naam met eerbied en liefde genoemd zal worden door nageeluchten, die niets meer zullen afweten van onze geavanceerde staatslieden en predikers en al te diepzinnige dichters.“ „Ik weet niet“, zeide de heer Roberts nog, „welken naam hij zou gegeven hebben, aan zijnen godedienst; doch voor mij was zijn gansche werk gedienstig. De een verricht dit werk, de andere dat; en de groote Meester van allen voegt de afzonderlijke stukken te zamen, en maakt er een geheel van. Onder de grootste vertolkers van de werken Gods zal Charles Darwin steeds eene hooge en eervolle plaats bekleeden.“

„De tijd werkt wonderen“, voegt de *N. Holl. Ct.* aan deze mededeeling toe. En inderdaad! Wie had voor eenige jaren Darwin zulk een uitvaart darven voorepellen? Van haar standpunt is de niet wonderwerkende maar wondergeloofige *Tijd* dan ook over dien wonderwerkenden tijd zeer verontwaardigd. „Darwin begraven met kerkelijk ceremonieel — roept het vrome blad in al de diepte zijner onverdraagzame bitterheid uit — indien werkelijk de overledene geleerde de groote oprechtheid bezeten heeft, die hem door zijn vereerders wordt toegeschreven, zou hij zelf, indien hij zó iets had kunnen voorzien, er vóór zijn overlijden ten sterkste tegen geprotesteerd hebben. Wij begrijpen, dat de innerlijke onwahrheit en huichelarij van zoodanige oeremonie het bloed van velen zijner volgelingen aan het koken brengt! Laten dezen Darwin op hunne wijze baldigen, laten zij zijn schedel onder een stulp van zijn hersenen in een bokaal met spiritus de eereplaats aanwijzen in een museum van natuurlijke historie. Dit zal een halde zijn, die hij ten volle verdiend heeft.“

Eene zaak vergeet het blad echter, nam. dat Darwin evenmin atheïst als materialist, maar integendeel een vroom en godsdienstig man is geweest. Het valt zeer te betwijfelen of hij met een uitvaart als *de Tijd* hem had willen schenken, goddienst zou zijn geweest. Hij kende de eigenwaardigheden van zijn volk te goed om niet, wanneer hij gewenscht had na zijn dood nog even practisch nuttig te zijn als die andere zijner landgenooten, die bij uiterste wil beval dat er van zijn beenderen knopen en van zijne ingewanden snaren moesten worden gemaakt, dit nitdrukkelijk te beschrijven. Uit dit stilzwijgen blijkt dat hij een uitvaart als hem werd, al heeft de eenvoudige geleerde daarbij zeker niet aan de Westminster-abdy gedacht, maar toch een uitvaart met kerkelijk ceremonieel, niet in strijd met zijne beginselen geacht heeft.